

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОСВІТИ ЯК ТЕНДЕНЦІЯ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Андрій Гуралюк,

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник,
Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В. О. Сухомлинського, Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-7497-5746>

***Анотація.** У запропонованому доробку розглянуто цифровізацію освіти як ключову тенденцією розвитку сучасного суспільства, що охоплює використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі. Це сприяє підвищенню доступності, гнучкості та якості освіти, зростанню залученості студентів, а також розвитку мережових форм взаємодії. Відзначається, що цифровізація освіти супроводжується викликами, зокрема збільшенням навантаження на викладачів, проблемами соціалізації студентів та зниженням рівня професійної підготовки. Показано, що для ефективного впровадження цифрових технологій необхідний комплексний підхід, який поєднує традиційні та інноваційні методи навчання.*

***Ключові слова:** цифровізація освіти, цифрові технології, дистанційне навчання, освітній процес, виклики цифровізації*

***Abstracts.** The proposed study examines the digitalization of education as a key trend in the development of modern society, encompassing the use of information and communication technologies in the learning process. This contributes to increased accessibility, flexibility, and quality of education, greater student engagement, and the development of networked interaction forms. It is noted that the digitalization of education is accompanied by challenges, including increased workload for teachers, student socialization issues, and a decline in professional training quality. It is shown that effective implementation of digital technologies requires a comprehensive approach that combines traditional and innovative teaching methods.*

***Keywords:** digitalization of education, digital technologies, distance learning, educational process, challenges of digitalization*

Актуальність роботи пов'язана із тим, що цифровізація освіти є невід'ємною частиною глобального процесу цифрової

трансформації, який охоплює всі сфери людської діяльності. В умовах стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, освітній процес зазнає значних змін, що позначається на його змісті, методах і формах навчання.

Метою дослідження є окреслення основних аспектів цифровізації освіти, Визначення переваг та недоліків її масового застосування в освітньому процесі.

Основні результати. Цифровізація освітнього процесу сприяє підвищенню відкритості, гнучкості освіти, зростання залученості студентів в процес навчання, розвитку мережевої моделі взаємодії вузів. З іншого боку, вона призводить до створення нової освітньої ситуації, включення в систему обрання нових факторів, що змінює конфігурацію відносин між основними її учасниками (Гуралюк, 2021).

Основні аспекти цифровізації освіти. Цифровізація освіти передбачає широке використання цифрових технологій для підвищення якості навчального процесу. Серед головних напрямків можна виділити:

- використання електронних ресурсів (онлайн-курси, відеолекції, інтерактивні платформи);
- застосування дистанційного навчання та гібридних форм освітнього процесу;
- використання штучного інтелекту та аналізу великих даних для персоналізації навчання;
- запровадження цифрових компетентностей як обов'язкового елемента освітньої програми.

Переваги цифровізації освіти. Цифровізація сприяє підвищенню доступності та гнучкості освіти. Вона дозволяє забезпечити:

- диференціацію навчання;
- активізацію діяльності здобувачів освіти;
- автоматизацію оцінювання навчальних досягнень;
- просте використання інформаційних ресурсів, завдяки Інтернет;
- можливості самостійної роботи із текстом;
- самостійну діяльність щодо ліквідації прогалин у знаннях, поглиблення раніше набутих знань;
- формування й удосконалення необхідних умінь і навичок;

- ілюстрування базових теоретичних знань за допомогою мультимедійних засобів;

- формування культури розумової праці на основі здійснення доступу до необхідних довідкових матеріалів, словників, тезаурусів, енциклопедій тощо (Вуков & Leshchenko, 2016).

Виклики цифровізації освіти. Попри очевидні переваги, цифровізація освіти супроводжується низкою викликів:

- неврахування зростання навантаження викладача в умовах цифровізації освіти, що зумовлює порушення принципу соціальної справедливості стосовно викладачів українських ЗВО;

- цифрова трансформація освіти позначаються на освіті, як соціальному інституті. У здобувачів виникають вагомі негаразди із соціалізацією та соціальний контролем. Крім того, «індивідуалізація» освіти негативно позначається на емоційній сфері, на здатності до емпатії;

- складність поєднання соціо-гуманітарних дисциплін із цифровими технологіями. Так в Україні ж відбувається постійне зменшення навчальних годин на ці дисципліни, як наслідок – загальне падіння грамотності, культури тощо;

- зі зростанням використання електронних освітніх ресурсів та дистанційного навчання знижується рівень професійної підготовки. Причину цього науковці та педагоги бачать в слабкому нагляді та недостатньому оцінюванні викладачами результатів освітньої діяльності (Кіндратець, 2019).

Висновки. Цифровізація освіти є однією з ключових тенденцій розвитку суспільства, яка сприяє модернізації та підвищенню ефективності навчання. Однак, для досягнення позитивних результатів необхідно забезпечити комплексний підхід, що включає розвиток цифрових компетенцій, технологічну підтримку освітнього процесу та створення оптимального балансу між традиційними та інноваційними методами навчання.

Джерела:

1. Гуралюк, А.Г. (2021). Цифровізація як умова розвитку системи освіти. *Вісник Національного університету 'Чернігівський колегіум' імені Т.Г. Шевченка. Серія : Педагогічні науки*, (13), 3-8. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnuchkpn_2021_13_3.

2. Bykov, V.Yu., & Leshchenko, M. P. (2016). Digital humanistic pedagogy: Relevant problems of scientific research in the field of using ICT in education. *Information Technologies and Learning Tools*, 53(3), 1–17. URL : <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1417>

3. Кіндратець, О.М. (2019). Проблеми цифрової трансформації освіти. *Освіта як чинник формування креативних компетентностей в умовах цифрового суспільства*: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (27-28 листопада 2019 року) (с. 59-60). Запоріжжя: ЗНУ. URL : <http://vestnikzgia.com.ua/article/view/189088>.

Здоров'я та освіта XXI століття / Health and Education XXI

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА
ПОЛІТЕХНІКА»
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ
КОЛЕГІУМ» ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ, ЕКОЛОГІЇ
ТА ЗДОРОВ'Я

**НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУПРОВІД
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
В КРИЗОВИХ УМОВАХ /
SCIENTIFIC AND INFORMATIONAL SUPPORT
OF PROFESSIONAL TRAINING OF SPECIALISTS
IN CRISIS CONDITIONS**

*Матеріали
II науково-практичного семінару*

*20 березня 2025 року
м. Київ*

УДК 378:37.091.12

*Рекомендовано до друку Вченою радою
гуманітарно-педагогічного факультету
Національного університету біоресурсів і природокористування України
(протокол № 9 від 17 травня 2025 року)*

Науково-інформаційний супровід професійної підготовки фахівців в кризових умовах: матеріали II науково-практичного семінару (20 березня 2025 року, м. Київ); відп. ред. і укл. Н. О. Терентьєва. Київ: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2025. 252 с.

Відповідальний редактор і укладач:

Терентьєва Н. О., доктор педагогічних наук, професор [Національний університет біоресурсів і природокористування України]

Рецензенти:

Бахмат Н. В., доктор педагогічних наук, професор [Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка]

Білик В. Г., доктор педагогічних наук, професор [Український державний університет імені Михайла Драгоманова]

ISBN 978-617-8598-13-6

Збірник репрезентує авторські матеріали, представлені в рамках проведення II науково-практичного семінару з міжнародною участю «Науково-інформаційний супровід професійної підготовки фахівців в кризових умовах», які органічно розкривають різні аспекти окресленої проблематики.

Матеріали стануть у нагоді науковим, науково-педагогічним, педагогічним, медичним працівникам, фахівцям в галузі фізичної культури і спорту, здобувачам усіх рівнів вищої освіти, учителям-практикам і керівникам закладів освіти.

© Автори публікацій, 2025

© НУБіП України, 2025